

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-85.1-30>

УДК 070.48(71=161.2)

Яблонський М.Р.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

УКРАЇНЬКА ЖУРНАЛІСТИКА В ДІАСПОРІ 1960–1970-Х РР.: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ЧАСУ

Анотація. У статті на матеріалі доповідей і дискусій з'їздів українських журналістів США і Канади, обговорення Кодексу етики українського журналіста, публікацій 1960–1970-х рр. відтворено проблеми та виклики часу української журналістики в екзилі. Зокрема в центрі дослідницької уваги – концептуальні доповіді В. Софроніва-Левицького та А. Драгана, виголошені на I З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади. У численних аналітичних публікаціях часопису «Український Журналіст» розглядалися актуальні проблеми української журналістики в діаспорі (статті О. Питляра, І. Дурбака та ін.). І. Кедрин розцінив ідею української державності як основну місію соціального покликання української вільної преси. Розвиваючи теорію «двох батьківщин» Л. Мишуги, дослідник вважає, що українська англійська преса також підпорядкована цій ідеї (стаття «З проблем преси і журналістики»).

Ключові слова: історія діаспорної преси, Кодекс етики українського журналіста, Світова Федерація Українських Журналістів, Молодіжна секція СУЖК (Спілки Українських Журналістів Канади), часопис «Український Журналіст».

Yablonskyi Maksym

Lesya Ukrainka Eastern European National University

UKRAINIAN JOURNALISM 1960S – 1970S: PROBLEMS AND CHALLENGES OF THE HOUR

Summary. The article reproduces the problems and challenges of the time of Ukrainian journalism in exile on the basis of reports and discussions of congresses of Ukrainian journalists in the USA and Canada, discussion of the Code of Ethics of Ukrainian Journalists, and publications of the 1960s and 1970s. In particular, the research focus is on the conceptual reports of V. Sofroniv-Levytsky and A. Dragan, delivered at the First Congress of Ukrainian Journalists of America and Canada. V. Sofroniv-Levytsky's speech considers methodological issues of social responsibility of Ukrainian journalism. A. Dragan formulated the Code of Principles for Editorial Commentators and the Code of Ethics for Journalists. Numerous analytical publications of the Ukrainian Journalist magazine addressed current issues of Ukrainian journalism in the diaspora, including ideological dominance and ties with soviet Ukraine. In particular, N. Ripetsky singled out the idea of the World Federation of Ukrainian Journalists. V. Davydenko, O. Zinkevych, A. Ivakhniuk and others analyzed problematic aspects of journalistic ethics. The problems of the new generation of journalists in the Ukrainian press of the diaspora are discussed in the publications of O. Kuzmovich, G. Matkovska, A. Shul, and others. The key tasks of the Ukrainian press in the diaspora are comprehended in O. Pitlyar's articles ("Ukrainian free press and its tasks"), in the articles of I. Durbak ("What is the Ukrainian press for?", "Mission and responsibility of the Ukrainian press"). I. Durbak believes that the press should cover such topical issues as mixed marriages, work with children and youth, the life of the Ukrainian community in different countries, etc. The relevance of the world of Viry Ke about the need for the function of professionally specialized periodicals is respected; about the social opinion of the journalist; about the ethical aspects of the practical journalist (article "Journalist"). I. Kedryn regarded the idea of Ukrainian statehood as the main mission of the social vocation of the Ukrainian free press. Developing L. Myshuga's theory of "two homelands", the researcher believes that the Ukrainian English-language press is also subordinated to this idea (article "On the problems of the press and journalism").

Keywords: history of the diaspora press; World Federation of Ukrainian Journalists; Youth Section of the Ukrainian Journalists' Union of Canada; magazine "Ukrainian Journalist".

Постановка проблеми. Історія української журналістики в діаспорі – невід'ємний складник нашої журналістики, що презентує закономірності суспільно-політичного та культурно-мистецького життя української громади в екзилі, а також особливості сприйняття радянської дійсності й української радянської журналістики зокрема. Вивчення цього етапу історії журналістики є важливим не тільки з огляду на необхідність студіювання всіх періодів, а й задля аналізу таких актуальних проблем, як асиміляція в іншому мовному середовищі, журналістська етика, ідеологічна домінанта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У публікаціях О. Богуславського [1–4] проаналізовано значення Першого, Другого та Третього з'їздів українських журналістів США і Канади, ви-

окремлено важливість Кодексу етики українського журналіста, прийнятого Другим з'їздом (жовтень, 1966) [2, с. 64–67]. У статті М. Яблонського реконструйовано погляди журналістів на стан і завдання преси української діаспори у 1950-х рр. [17].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Закономірно, що доречно здійснити аналітико-синтетичне дослідження цієї проблеми в наступні десятиліття.

Тому метою публікації є виокремлення двох важливих аспектів у розвитку української журналістики в діаспорі 1960–1970-х рр.: ролі самоаналізу та самоорганізації, а також історичного бачення проблеми.

Виклад основного матеріалу. В. Софронів-Левицький у доповіді «Українська преса в Америці і Канаді» [16], виголошеній на I З'їзді

Українських Журналістів Америки і Канади (30–31 жовтня 1965 р.), презентував огляд періодичних видань із урахуванням таких аспектів, як партійна приналежність / приватна власність, періодичність, місце видання, а також розглянув важливі методологічні питання професійного рівня журналіста, соціальної відповідальності української журналістики, специфіки роботи працівників редакції, ролі орієнтованості журналістики на читацьку аудиторію.

На I З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади була виголошена також доповідь А. Драгана, присвячена висвітленню проблем української журналістики і преси в діаспорі [5]. Зокрема зацентровано на суті журналістики (ч. 216); виокремлено такі засадничі принципи, як свобода преси (ч. 216), роль громадської думки (ч. 217), проблему вибору (ч. 218); сформульовано канони журналістики (відповідальність, свобода преси; незалежність, щирість, правдивість, точність; безсторонність (об'єктивність); «чесна гра»; пристойність) (ч. 220–221). А. Драган сформулював Кодекс принципів редакційних коментаторів (ч. 221) та Кодекс етики журналіста (ч. 222). Примітний цей виступ обговоренням проблем української еміграційної журналістики в загальному контексті: наша журналістика – частина американо-канадської журналістики; українська іманентність; головна ідеологічна мета – визволення України; здорова критика; джентльменство; «проблема доросту», тобто плекання молодих кадрів (ч. 223–224).

Окреме число часопису «Український Журналіст» за 1972 р. (ч. 9) присвячене висвітленню Третього з'їзду українських журналістів США і Канади. І. Кедрін (стаття «Світла і тіні 3-ого з'їзду журналістів»), Н. Ріпецький (стаття «Пожнив'я»), В. Дідюк В. (стаття «З'їзд українських журналістів Канади й Америки») та ін. відтворили здобутки та проблеми зібрання.

Серед здобутків Н. Ріпецький виокремив ідею Світової Федерації Українських Журналістів. Тим більше, що українська журналістика пробудила «*заспану українську психіку*», і цю справу треба продовжувати [14, с. 54]. Через рік Н. Ріпецький констатує, що на ідею організації Світової Федерації Українських Журналістів відгукнулися тільки журналісти Австралії та Аргентини, Спілки Українських Журналістів у Великобританії та Німеччині не відреагували. Така організація потрібна не для контролю, а для того, «щоб спільно й одноставно виступати в особливо важливих справах, які торкаються основних питань українського народу і тут, на еміграції, і там в Україні суцього» [13, с. 1]. На його думку, «це був би позитивний факт, якби всі українські журналісти вільного світу могли б спільно, в один голос висловити свою думку про життєві справи українського народу» [13, с. 1].

В. Давиденко зауважив проблемні аспекти Кодексу етики українського журналіста, прийнятого Другим з'їздом (стаття «Кодекс етики українського журналіста»). У статті «Кодекс етики українського журналіста і події в Україні» О. Зінкевич простежив зв'язок подій в Україні та преси української діаспори, зокрема такими проблемними виявилися для періодики в екзилі питання культурного обміну; самвидавні мате-

ріали з України; передрук матеріалів з України без покликань; тенденційність у подачі інформації з радянських джерел; подача здогадок і гіпотез як фактів із життя радянської України; формування позитивної громадської думки про Україну, презентовану самвидавом і патріотичною частиною громадськості [8].

Проблеми журналістської етики осмислено також у статті А. Івахнюка «Занепадання журналістичної етики»; згодом у цьому ж часописі «Український Журналіст» (1973, ч. 11) він повернується до цього актуального питання (стаття «Дещо про нашу етику»)).

Про проблеми нового покоління журналістів в українській пресі діаспори йдеться в публікаціях О. Кузьмович («Український журналістичний доріст»), Г. Матковської («Український журналістичний доріст»), А. Шуля («За катедру журналістики при УВУ»). Згодом В. Дідюк інформуватиме про організацію молодіжної секції СУЖК (Спілки Журналістів Канади) (стаття «Молодіжна секція СУЖК», опублікована в часописі «Український Журналіст» за 1973 р. (ч. 11)). Студентка І. Макарик, членкиня управи Союзу Українських Журналістів, проаналізувала проблеми української преси, які вражають читача, зокрема естетичний вигляд видання, низький професіоналізм, зміст статей, який не враховує різновікову аудиторію [11].

У концептуальній доповіді О. Питляра «Українська вільна преса і її завдання» сформульовано такі завдання української вільної преси, як «допомога воюючій (чи пак терплячій) Україні» [12, с. 18]; «допомога інтеграції в рамках “нових батьківщин”» [12, с. 18]; «спричинитися до якнайдовшого тривання української політичної еміграції» [12, с. 18].

І. Дурбак у статті «Для чого виходить українська преса» наголошує, що «українська преса від самих своїх початків була наставлена передусім на пробудження національної самобутності (ідентичності), на національне відродження, на проповідування української правди, на місійну працю серед народу, що у великій мірі затратив своє національне “Я”» [6, с. 46]; переважно «вся українська вільна преса на рідних землях присвячувала завжди найбільше місця українським справам, бо про них не писала й не пише майже нічого чужа преса» [6, с. 46].

Однак у сучасному світі українська вільна преса замало пише про занепад українського життя на чужині, «ці пекучі проблеми» обминають, «щоб “хтось не скривився”, образився чи не розгнівався смертельно! Забагато в нашій пресі є “заборонених тем”, “табу”, таких “святих корів”, як в Індії, хоч їх здалека оминається, хоч вони розляглися на головній вулиці!» [6, с. 46].

І. Дурбак вважає, що треба використовувати досвід англомовної преси, яка веде живий діалог із читачами (листи до редакції, відповіді фахівців на питання читачів, практичні поради, опитування і т. ін.). За прикладом Інституту Геллапа, американського інституту дослідження громадської думки, українським редакціям доречно проводити опитування читачів про їхні погляди на певні проблеми, а також демонструвати результати таких опитувань. Світова практика засвідчує також важливість проведення інтерв'ю

з організаторами / керівниками заходів або з їхніми референтами.

Автор статті скеровує українську пресу в діаспору до потреби висвітлення таких актуальних проблем української громади, як мішані подружжя (і як наслідок – втрата національного та релігійного життя, асиміляція), робота з дітьми та молоддю (шкільництво, літні табори, молодіжні організації), життя української спільноти в різних країнах (переважає інформація про ювілеї, свята або ж про негативні явища; нема цілісної картини; бракує живих вражень туристів).

Висновок І. Дурбака – «дати по змозі повну картину життя українського народу в цілому світі» [6, с. 47] – є завданням і метою української вільної преси.

До проблем ключових завдань української преси І. Дурбак повернувся у статті «Місія і відповідальність української преси». Нагадуючи про складні часи для українства на рідній землі, журналіст наголошує, що «ми у вільному світі повинні всіма силами стимулювати розвиток української культури тут, підтримувати діячів культури, а не їх морально вбивати наклепами й очорненнями», а також дотримуватися Кодексу етики українського журналіста [7, с. 42].

Позитивними висновками примітна публікація У. Самчука «Між учора і завтра»: «маючи за собою пройденою дорогою в минулому, переглядаючи його баянси, зваживши факти, які вже стали історією – українська журналістика не має підстав до песимізму» [15, с. 58]; «Не було такої ділянки, якої б не торкнула увага журналіста, а все це разом витворило величезну динаміку ферменту нашого відродження. Навіть те, що наша преса бачила ці явища з різних ідеологічних точок зору, за які не раз зводились не конче лицарські герці, врешті-решт дало позитивні наслідки. Наша справа політична, а політичне навантаження кожної епохи складалося з елементів, які вимагали особливої орієнтації, і ніщо інше, як саме преса зі своєю щоденною настирливістю, помагала давати раду цим суперечностям. Багатство її ідеологічних кольорів творило і створило широку підставу для розуміння дійсності, що для політики є основною засадою» [15, с. 58]; «ми маємо чимало земляків, які вже хоч і встигли забути мову своїх предків, проте не загубили бажання мати духовний зв'язок з тими предками... І саме цим людям треба допомогти. Їм потрібно інформації, знання про ці справи, їм потрібно заохочення, і з цього можна зробити тільки один висновок: видавати друком те, що могло б задовольнити ці потреби... У вигляді пресових органів, тижневиків, журналів, брошур, книг» англійською мовою [15, с. 58].

Міркування Віри Ке у статті «Журналіст» не втрачають своєї актуальності, зокрема про потребу функціонування професійно спеціалізованої періодики; про соціальну відповідальність журналіста; про етичні аспекти праці журналіста. Як аксіома звучать судження: «Письменник вводить нас у світ, у якому ми не можемо чи не могли бути, а журналіст розкриває нам світ, у якому ми мусимо жити і давати собі раду» [9, с. 26]; «Українським журналістам багато тяжче знаходити дорогу і виявляти свою індивідуальність на полі Десятої Музи, бо наша преса не побудована на гіпер-умілозбудованій, добрій, продуктивній

машинерії» [9, с. 26]; «Якщо ми хочемо мати молоді “пера”, мусимо поліпшити стан журналістів і подбати, щоб видавництва, редакції, акціонери мали більше пошани до журналістів» [9, с. 27].

Публікація І. Кедрина «З проблем преси і журналістики» примітна узагальненими висновками про проблеми та виклики часу української журналістики в діаспорі.

Насамперед І. Кедрин наголошує, що «в наслідок історичних умовин наша преса завжди і всюди, також в Західній Україні і на Наддніпрянщині в період державності, була в першу чергу пресою суспільницькою» [10, с. 37].

Якою ж є сучасна преса? По-перше, «в Україні української преси взагалі нема – є ворожа українству преса, написана українською (засміченою русицизмами) мовою» [10, с. 36], вона «запряжена до воза російсько-більшовицької імперії» [10, с. 37]. Специфікою української журналістики є, на думку І. Кедрина, те, що «трудно порівняти проблему української преси до проблеми преси будь-котрого іншого державного чи сателітного народу, бо ні в одній іншій країні Східної Європи преса, хоч і підпорядкована тамтошньому комуністичному режимові, не є носієм ворожої великодержавницької концепції та не сприяє русифікаторським тенденціям» [10, с. 38].

І. Кедрин робить акцент на тому, що українська вільна преса традиційно була носієм «української самостійницької і соборницької політичної думки», вона «була і далі є поштовхом до громадської активності, вона була і є інформатором та інтерпретатором усього того, що діється в Україні, у вільній українській громаді в діаспорі та у широкому світі» [10, с. 37]. У сучасній діаспорі існує велика проблема: хто з молодих читачів україномовну періодику та книги. Старше покоління ще спрагле «вісток з України і коментарів на тему тамошніх подій» [10, с. 37].

Дослідник доводить, що в українському діаспорному просторі таку ж місію покликана здійснити й українська англомова преса: «Це історичний факт, що українська англомова преса постала у висліді теорії “двох батьківщин” (її творцем був такий видатний інтелектуал-журналіст і політик, як д-р Лука Мишуга) і не підлягає сумнівові, що творці нашої англомовної преси та її нинішні видавці й редактори виконують місію збереження при українстві молоді, що не володіє або володіє слабо українською мовою, але має сентимент до України, батьківщини її батьків, яку вони самі визнають одною з двох своїх батьківщин» [10, с. 38]. Свідченням українськості української англомовної преси є її молоді кадри: «чимало українських юнаків і дівчат студіює журналістику в американських і канадських університетах і коледжах, – чимало їх закінчили вже свої студії з гарними вислідами. Більшість їх працює в американських чи канадських “media” (преса, радіо, телебачення), або в українських англомовних часописах. [...] всі вони залишаються за своїм сентиментом і своїм світоглядом – українцями й українками. Вони, ці молоді українські абсолюенти журналістичних факультетів в ЗСА і Канаді, є власне живими доказами на правильність теорії “двох батьківщин”» [10, с. 38].

У статті чітко сформульована мета та її мотивація: «Ceterum censeo: поки в Україні існує во-

рожий українській вільній думці стан, – треба за всяку ціну зберігати українську пресу в країнах нашого поселення» [10, с. 38–39]. Незважаючи на політичну розмежованість періодичних видань, фактором, що об'єднує, є українська державницька ідея: «У першому ряді, у рамках плекання здорової політичної думки, стоїть боротьба проти все ще існуючого партійництва та персонального амбіціонерства, яке перешкоджає єдності, – треба безперервно вказувати, що єдність української вільної громади це “кондіціо сіне ква нон” перемоги української державницької ідеї, – треба бути речником і промотором усього конструктивного в усіх ділянках життя та безпощадним критиком всього деструктивного, всього, що нас ділить, а не єднає. Треба, щоби преса була виховником і керівником, а не тільки інформатором, про те, що діється. Коли українська вільна громада терпить на тому, що нема авторитетного, всіма признаного лідерства, то ту роль повинна грати вільна преса. Це не важно, чи даний часопис є органом такої чи іншої установи, партії чи організації: коли всі вони визнаватимуть основні принципи місійної ролі вільної української преси – вони одностайно сприятимуть добру України й вільної української громади. Видавців і редакторів та всіх українських журналістів стосується загальне правило: щоби кожний з нас виконував на своєму місці те, що йому судилося виконувати – з вірністю старовинній правді, що “добро батьківщини – найвищий закон”» [10, с. 39].

Отже, І. Кедрин розцінює ідею української державності як основну місію соціального покликання української вільної преси.

Висновки і пропозиції. Матеріали доповідей і дискусій з'їздів українських журналістів США і Канади, обговорення Кодексу етики українського журналіста, публікацій 1960–1970-х рр. дали можливість відтворити проблеми та виклики часу української журналістики в екзилі.

Список літератури:

1. Богуславський О.В. До історії процесів саморегуляції журналістського середовища української діаспори північної Америки: перший з'їзд українських журналістів США і Канади (30–31 жовтня 1965 р.). *Держава та регіони*. Серія: Соціальні комунікації. 2014. № 4. С. 47–52.
2. Богуславський О.В. Другий з'їзд українських журналістів США і Канади (жовтень, 1966): шляхом самоорганізації журналістського середовища. *Держава та регіони*. Серія: Соціальні комунікації. 2016. № 3. С. 62–68.
3. Богуславський О. Перший з'їзд українських журналістів США і Канади (30–31 жовтня 1965 р.). *Вісник Львів. ун-ту ім. Івана Франка*. Серія: *Журналістика*. Львів, 2015. Вип. 40. С. 38–48.
4. Богуславський О. Третій з'їзд українських журналістів США і Канади (1972 р.) як закінчення львівського періоду розквіту української журналістики. *Держава та регіони*. Серія: *Соціальні комунікації*. 2018. № 1. С. 31–37.
5. Драган А. Проблеми нашої журналістики і преси (Доповідь, виголошена на 1-му З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади, що відбувся в дні 30-го і 31-го жовтня 1965-го року). *Свобода*. 1965. 19 лист. (Ч. 216). С. 2; 20 лист. (Ч. 217). С. 2; 23 лист. (Ч. 218). С. 2; 24 лист. (Ч. 219). С. 2; 26 лист. (Ч. 220). С. 2; 30 лист. (Ч. 221). С. 2; 1 груд. (Ч. 222). С. 2; 2 груд. (Ч. 223). С. 2; 3 груд. (Ч. 224). С. 2, 3.
6. Дурбак І. Для чого виходить українська преса. *Український журналіст*. 1972. Ч. 9. С. 46–47.
7. Дурбак І. Місія і відповідальність української преси. *Український Журналіст*. 1976. Ч. 13. С. 41–42.
8. Зінкевич О. Кодекс етики українського журналіста і події в Україні. *Український журналіст*. 1972. Ч. 9. С. 6–8.
9. Ке В. Журналіст. *Український журналіст*. 1973. Ч. 11. С. 25–27.
10. Кедрин І. З проблем преси і журналістики. *Український Журналіст*. 1976. Ч. 13. С. 36–39.
11. Макарик І. Критичний огляд української преси. *Український журналіст*. 1972. Ч. 9. С. 35–36.
12. Питляр О. Українська вільна преса і її завдання. *Український журналіст*. 1972. Ч. 9. С. 18–20.
13. Ріпецький Н. За Світову Федерацію Українських Журналістів. *Український журналіст*. 1973. Ч. 11. С. 1–2.
14. Ріпецький Н. Пожнив'я. *Український журналіст*. 1972. Ч. 9. С. 53–54.
15. Самчук У. Між учора і завтра. *Український журналіст*. 1972. Ч. 9. С. 57–58.
16. Софронів-Левицький В. Українська преса в Америці і Канаді. *Свобода*. 1965. 12 лист. (Ч. 211). С. 2; 13 лист. (Ч. 212). С. 2; 16 лист. (Ч. 213). С. 2; 17 лист. (Ч. 214). С. 2; 18 лист. (Ч. 215). С. 2, 4.
17. Яблонський М. Р. Стан і завдання преси української діаспори: погляд 1950 рр. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». 2020. Т. 31(70). № 1. Т. 4. С. 177–181.

На І З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади були виголошені доповіді В. Софроніва-Левицького та А. Драгана. У виступі В. Софроніва-Левицького розглянуто методологічні питання соціальної відповідальності української журналістики. А. Драган сформулював Кодекс принципів редакційних коментаторів та Кодекс етики журналіста.

У численних аналітичних публікаціях часопису «Український Журналіст» розглядалися актуальні проблеми української журналістики в діаспорі, зокрема ідеологічна домінація, зв'язки з радянською Україною. Зокрема Н. Ріпецький виокремив ідею Світової Федерації Українських Журналістів. В. Давиденко О. Зінкевич, А. Івахнюк та ін. проаналізували проблемні аспекти журналістської етики. Про проблеми нового покоління журналістів в українській пресі діаспори йдеться в публікаціях О. Кузьмович, Г. Матковської, А. Шуля та ін.

Ключові завдання української преси в діаспорі осмислені у статтях О. Питляра («Українська вільна преса і її завдання»), І. Дурбака («Для чого виходить українська преса», «Місія і відповідальність української преси»). І. Дурбак вважає, що преса має висвітлювати такі актуальні проблеми, як мішані подружжя, робота з дітьми та молоддю, життя української спільноти в різних країнах і т. ін.

І. Кедрин розцінив ідею української державності як основну місію соціального покликання української вільної преси. Розвиваючи теорію «двох батьківщин» Л. Мишуги, дослідник вважає, що українська англомовна преса також підпорядкована цій ідеї (стаття «З проблем преси і журналістики»).

У перспективі закономірним бачиться завдання простежити, як змінювалися тенденції в оцінці стану та перспектив преси української діаспори.

References:

1. Bohuslanskyi, O. V. (2014). Do istorii protsiv samorehuliatcii zhurnalistskoho seredovyshcha ukrainskoi diaspory pivnichnoi Ameryky: pershyi zizd ukrainskykh zhurnalistiv SSHA i Kanady (30–31 zhovtnia 1965 r.) [To the history of the processes of self-regulation of the journalistic environment of the Ukrainian diaspora in North America: the First Congress of Ukrainian Journalists of the USA and Canada (October 30–31, 1965)]. *State and Regions. Series: Social Communications*, no. 4, pp. 47–52.
2. Bohuslanskyi, O. V. (2016). Druhyi zizd ukrainskykh zhurnalistiv SSHA i Kanady (October, 1966): shliakhom samoorhanizatsii zhurnalistskoho seredovyshcha [Second Congress of Ukrainian Journalists of the USA and Canada (October, 1966): by Environment Journalistic Self-Organization]. *State and Regions. Series: Social Communications*, no. 3, pp. 62–68.
3. Bohuslanskyi, O. V. (2015). Pershyi zizd ukrainskykh zhurnalistiv SSHA ta Kanady (30–31 zhovtnia 1965 r.) [The First Congress of Ukrainian Journalists of the USA and Canada (October 30–31, 1965)]. *Lviv University Newsletter. Series: Journalism*, vol. 40, pp. 38–48.
4. Bohuslanskyi O. V. (2018) Tretii Pershyi zizd ukrainskykh zhurnalistiv SSHA i Kanady (1972 r.) yak zakinchennia periodu rozkvytu ukrainskoi zhurnalistyky [Third Congress of Ukrainian Journalists of the USA and Canada (1972) as the end of the Lviv period of flourishing Ukrainian journalism]. *State and Regions. Series: Social Communications*, no. 1, pp. 31–37.
5. Drahan, A. (1965). Problemy nashoi zhurnalistyky i presy (Dopovid, vyholoshena na 1-mu Zizdi Ukrainskykh Zhurnalistiv Ameryky i Kanady, shcho vidbuvsia v dni 30-ho i 31-ho zhovtnia 1965-ho roku) [Problems of our journalism and the press (Report delivered at the 1st Congress of Ukrainian Journalists of America and Canada, held on October 30 and 31, 1965)]. *Freedom*, no. 216–224.
6. Durbak, I. (1972). Dlia choho vykhodyt ukrainska presa [What is the Ukrainian press for]. *Ukrainian Journalist*, no. 9, pp. 46–47.
7. Durbak, I. (1976). Misiia i vidpovidalnist ukrainskoi presy [Mission and responsibility of the Ukrainian press]. *Ukrainian Journalist*, no. 13, pp. 41–42.
8. Zinkevych, O. (1972). Kodeks etyky ukrainskoho zhurnalista i podii v Ukraini [Code of ethics of Ukrainian journalists and events in Ukraine]. *Ukrainian Journalist*, no. 9, pp. 6–8.
9. Ke Vira. (1973). Zhurnalist [Journalist]. *Ukrainian Journalist*, no. 11, pp. 25–27.
10. Kedryn, I. (1976). Z problem presy i zhurnalistyky [From the problems of the press and journalism]. *Ukrainian Journalist*, no. 13, pp. 36–39.
11. Makaryk, I. (1972). Krytychnyi ohliad ukrainskoi presy [Critical review of the Ukrainian press]. *Ukrainian Journalist*, no. 9, pp. 35–36.
12. Pytliar, O. (1972). Ukrainska vilna presa i yii zavdannia [Ukrainian free press and its tasks]. *Ukrainian Journalist*, no. 9, pp. 18–20.
13. Ripetskyi, N. (1973). Za Svitovu Federatsiiu Ukrainskykh Zhurnalistiv [For the World Federation of Ukrainian Journalists]. *Ukrainian Journalist*, no. 11, pp. 1–2.
14. Ripetskyi, N. (1972). Pozhnyvia [After the harvest]. *Ukrainian Journalist*, no. 9, pp. 53–54.
15. Samchuk, U. (1972). Mizh uchora i zavtra [Between yesterday and tomorrow]. *Ukrainian Journalist*, no. 9, pp. 57–58.
16. Sodroniv-Levytskyi, V. (1965). Ukrainska presa v Amerytsi i Kanadi [Ukrainian press in America and Canada]. *Freedom*, no. 211–215.
17. Yablonskyi, M.R. (2020). Stan i zavdannia presy ukrainskoi: pohliad 1950 rr. [Condition and tasks of the ukrainian diaspora press: a view of 1950's]. *Scientific notes of Tavriya National University named after VI Vernadsky. Series "Philology. Social communications"*, vol. 31(70), no. 1, vol. 4, pp. 177–181.